

હવામાન આગાહી આધારીત કૃષિ સલાહ બુલેટીન દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત આબોહવાકીય વિભાગ

તા. ૨૭-૦૩-૨૦૧૯ થી તા. ૩૧-૦૩-૨૦૧૯

(ગ્રામીણ કૃષિ મૌસમ સેવા, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુ.કૃ.યુ.)

હવામાન આગાહી આધારીત બુલેટીન : ૨૦૧૮-૧૯

પાછલા અઠવાડીયાનું જુનાગઢનું હવામાન

હવામાન પરીબળો	દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર કૃષિ આબોહવાકીય વિસ્તાર
વરસાદ (મીમી)	૦૦૦.૦
મહત્તમ તાપમાન (°સે.)	૪૦.૦
લઘુતમ તાપમાન (°સે.)	૨૧.૭
ભેજ(%) (સવાર/બપોરબાદ)	૪૨ - ૨૨
પવનની ગતિ (કિમી/કલાક)	૬.૩

પત્રક-બ : જીલ્લાવાર હવામાન આગાહી (તા.૩૧-૦૩-૨૦૧૯ સુધી)

ભારત સરકારશ્રીના હવામાન વિભાગ તરફથી મળેલ હવામાન આગાહીની માહિતી અનુસાર અત્રેના ગ્રામીણ કૃષિ મૌસમ સેવા યોજના, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ તરફથી જણાવવામા આવે છે કે દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારના

૧.જુનાગઢ:- જીલ્લામા આગામી તારીખ ૨૭/૦૩/૨૦૧૯ થી ૩૧/૦૩/૨૦૧૯ દરમ્યાન આકાશ મુખ્યત્વે આગામી પાંચ દિવસોમાં યોખ્ખું થી મોટેભાગે યોખ્ખું રહેશે, આવતા પાંચ દિવસોમાં વરસાદ ની કોઈ શક્યતાઓ રહેલી નથી. પવનની ઝડપ ૧૩ થી ૧૬ કીમી/કલાક રહેવાની શક્યતા રહેશે. આ સમયગાળામાં મહત્તમ તાપમાન ૩૮ થી ૪૦ ડીગ્રી સેન્ટીગ્રેડ રહેશે તેમજ લઘુતમ તાપમાન ૨૪ થી ૨૫ ડીગ્રી સેન્ટીગ્રેડ રહેવાની સંભાવના છે.

૨.પોરબંદર:- જીલ્લામા આગામી તારીખ ૨૭/૦૩/૨૦૧૯ થી ૩૧/૦૩/૨૦૧૯ દરમ્યાન આકાશ મુખ્યત્વે આગામી પાંચ દિવસોમાં યોખ્ખું થી મોટેભાગે યોખ્ખું રહેશે, આવતા પાંચ દિવસોમાં વરસાદ ની કોઈ શક્યતાઓ રહેલી નથી. પવનની ઝડપ ૧૨ થી ૧૮ કીમી/કલાક રહેવાની શક્યતા રહેશે. આ સમયગાળામાં મહત્તમ તાપમાન ૩૮ થી ૩૯ ડીગ્રી સેન્ટીગ્રેડ રહેશે તેમજ લઘુતમ તાપમાન ૨૨ થી ૨૩ ડીગ્રી સેન્ટીગ્રેડ રહેવાની સંભાવના છે.

જુનાગઢ

હવામાન પરીબળો / તારીખ	દિવસ-૧ ૨૭-૦૩-૨૦૧૯	દિવસ-૨ ૨૮-૦૩-૨૦૧૯	દિવસ-૩ ૨૯-૦૩-૨૦૧૯	દિવસ-૪ ૩૦-૦૩-૨૦૧૯	દિવસ-૫ ૩૧-૦૩-૨૦૧૯
વરસાદ (મી.મી)	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦
મહત્તમ તાપમાન (સે.ગ્રે)	૪૦	૪૦	૩૯	૩૮	૩૮
લઘુત્તમ તાપમાન (સે.ગ્રે)	૨૫	૨૫	૨૪	૨૪	૨૪
વાદળની સ્થિતિ	ચોખ્ખું	મોટેભાગે ચોખ્ખું	ચોખ્ખું	ચોખ્ખું	ચોખ્ખું
સવારના ભેજના ટકા	૪૧	૪૧	૫૧	૬૪	૫૧
બપોર બાદ ભેજના ટકા	૧૮	૧૯	૨૧	૨૪	૨૫
પવનની ગતિ (કિમી/કલાક)	૦૧૫	૦૧૩	૦૧૬	૦૧૬	૦૧૪
પવનની દિશા (ડીગ્રી)	૨૦૮	૨૯૭	૩૨૩	૩૧૬	૩૧૮

પોરબંદર

વરસાદ (મી.મી)	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦
મહત્તમ તાપમાન (સે.ગ્રે)	૩૯	૩૯	૩૯	૩૯	૩૮
લઘુત્તમ તાપમાન (સે.ગ્રે)	૨૩	૨૩	૨૩	૨૨	૨૨
વાદળની સ્થિતિ	ચોખ્ખું	મોટેભાગે ચોખ્ખું	ચોખ્ખું	ચોખ્ખું	ચોખ્ખું
સવારના ભેજના ટકા	૪૯	૪૭	૬૭	૭૩	૬૨
બપોર બાદ ભેજના ટકા	૨૩	૨૯	૩૦	૩૯	૩૭
પવનની ગતિ (કિમી/કલાક)	૦૧૮	૦૧૨	૦૧૬	૦૧૫	૦૧૮
પવનની દિશા (ડીગ્રી)	૩૪૯	૩૫૨	૩૧૮	૩૧૧	૩૧૮

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત આબોહવાકિય વિભાગ

પાકનું નામ	પાક અવસ્થા	રોગ / જીવાત / જાત	કૃષિ સલાહ
			❖ શિયાળુ પાકોની કાપણી થઈ ગયા બાદ આખા ખેતરનું અવલોકન કરી જમીનના નમુના લેવા અને પૃથ્થકરણ કરવા માટે લેબોરેટરીમાં મોકલી આપવા.
ઉનાળું મગફળી	ફૂલ અવસ્થા	થ્રીપ્સ	❖ થ્રીપ્સના નિયંત્રણ માટે પ્રોફેનોફોસ ૨૦ મી.લી. અને

			<p>લીંબોળીનું તેલ ૫૦ મીલી અથવા લીંબોળીના મીંજનું ૫ ટકા અર્કનું દ્રાવણ ૫૦૦ મીલી ૧૦ લી.પાણીમાં મિશ્ર કરી છંટકાવ કરવો.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ પાકને સમયસર પીયત આપવું. ❖ મગફળીના પાકમાં આંતરખેડ કરવી અને હાથથી નિદામણ કરવું
ઉનાળું તલ	વૃદ્ધિ	થીપ્સ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ થીપ્સના નિયંત્રણ માટે પ્રોફેનોફોસ ૨૦ મી.લી. અને લીંબોળીનું તેલ ૫૦ મીલી અથવા લીંબોળીના મીંજનું ૫ ટકા અર્કનું દ્રાવણ ૫૦૦ મીલી ૧૦ લી.પાણીમાં મિશ્ર કરી છંટકાવ કરવો. ❖ પાકને સમયસર પીયત આપવું.
ઉનાળું મગ	વૃદ્ધિ	યુસીયા જીવાત	<ul style="list-style-type: none"> ❖ સમયસર વાવેલ મગના પાકમાં આંતરખેડ અને નીંદણની કામગીરી કરવી. ❖ મગના પાકને જરૂરીયાત મુજબ પીયત આપવું. ❖ પાકમાં યુસીયા પ્રકારની જીવાતના નિયંત્રણ માટે, ૧૦ મી.લી. ડાયમીથોયેટ અથવા મીથાઈલ-ઓ-ડેમેટોન દવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી જરૂરીયાત મુજબ છંટકાવ કરવો.
ઉનાળું અડદ	વૃદ્ધિ	યુસીયા જીવાત	<ul style="list-style-type: none"> ❖ સમયસર વાવેલ અડદના પાકમાં આંતરખેડ અને નીંદણની કામગીરી કરવી. ❖ અડદના પાકને જરૂરીયાત મુજબ પીયત આપવું. ❖ પાકમાં યુસીયા પ્રકારની જીવાતના નિયંત્રણ માટે, ૧૦ મી.લી. ડાયમીથોયેટ અથવા મીથાઈલ-ઓ-ડેમેટોન દવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી જરૂરીયાત મુજબ છંટકાવ કરવો.
લસણ	પરિપક્વ અવસ્થા	-	<ul style="list-style-type: none"> ❖ લસણનો પાક પરિપક્વ થાય એટલે કાપણી કરી અને હવા ઉજાસ વાળી જગ્યાએ તેનો સંગ્રહ કરવો.
આંબો	ફળ અવસ્થા	-	<ul style="list-style-type: none"> ❖ કેરી સોપારી જેવડા કદની થાય એટલે ૨૦ પી.પી.એમ. એન.એ.એ. અને ૨% યુરીયા ના દ્રાવણનો છંટકાવ કરવાથી કેરી ખરતી અટકે છે અને ફળના કદમાં વધારો થાય છે. ❖ સમયસર પીયત આપવું.
શાકભાજી	વૃદ્ધી/ફુલ/ ફળ	-	<ul style="list-style-type: none"> ❖ વેલાવાળા શાકભાજીના પાકમાં પાન કોરીયાનો ઉપદ્રવ

			<p>ટાળવા માટે મુખ્ય પાકની ફરતે દિવેલા તથા ગલગોટાનુ વાવેતર કરવાથી તેનુ નિયંત્રણ કરી શકાય છે જો ઉપદ્રવ વધુ જોવા મળે તો ૧૦ મીલી મીથાઈલ ઓ ડેમેટોન (૨૫ ઈંસી) અથવા ૧૦ મીલી ડાયમીથોએટ (૩૦ ઈંસી) ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો ત્યાર બાદ પછીથી બીજો છંટકાવ ૧૫ દિવસ પછી કરવો.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ શાકભાજીના પાકમાં ચુસીયા પ્રકારની જીવાતના નિયંત્રણ માટે લીબોળીનુ તેલ ૫૦ મીલી અથવા લીબોળીનુ મીજનુ ૫ ટકા અર્કનુ દ્રાવણ ૫૦૦મીલી ૧૦ લી. પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો. જો વધુ ઉપદ્રવ હોય તો એસીટામ્રાપ્રીડ ૨૦ ટકા ૫ ગ્રામ/૧૦લી. અથવા દ્રાયઝોફોસ ૪૦ ટકા ૨૦ મીલી/ ૧૦ લી.પાણીમાં મીશ્ર કરી છંટકાવ કરવો. ❖ મરચીના પાકમાં થ્રીપ્સના નિયંત્રણ માટે ૨૦મીલી પ્રોફેનોફોસ અને લિમ્બોળીનુ તેલ ૫૦ મીલી ૧૦ લીટર પાણી મિશ્રણ કરી છાંટવી. ❖ શાકભાજીના પાકની રોપણી બાદ ચુસીયા પ્રકારની જીવાતના નિયંત્રણ માટે દાણાદાર ફોરેટ ૧૦ જી ઓડ દીઠ ૨ ગ્રામ મુજબ આપીને પીયત આપવું. ❖ મરચીના પાકમાં વાઈરસના કારણે પીળા થઈ કુકડાઈ ગયેલ છોડ ઉપાડી જમીનમાં દાટી નાશ કરવો અને ૫ મીલી ઈમીડાક્લોપ્રાઈડ ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો. ❖ રીંગણ અને ટમેટાના ફળ અને અને ડોકાની ઈંચળોનો ઉપદ્રવ જણાય તો નુકશાન પામેલ ફળ અને ડોકાને તોડીને જમીનમા દાટી દેવા અને રીનાક્ષીપાયર દવા ૩મીલીદવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો. ❖ રીંગણ અને ટમેટાના પાકમા ફળમાખીના નિયંત્રણ માટે એસીટેમાપ્રીડ ૨૦ ટકા ૫ગ્રામ દવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો. ❖ શાકભાજી ને સમયસર ઉતારી ગ્રેડીંગ કરી બજારમાં મુકવા.
પશુપાલન	-	-	<ul style="list-style-type: none"> ❖ તાપમાન વધારે રહેવાના કારણે ઢોરને દિવસના સમયે છાયડામા રાખવા અને મિનરલ મીક્ષર્યુકત પીવાના સ્વચ્છ પાણીની વ્યવસ્થા કરવી. ❖ પશુઓને યોગ્ય આહાર આપવો અને પશુઓના રહેઠાણ

			<p>ચોખ્ખા રાખવા.</p> <ul style="list-style-type: none">❖ માખી મચ્છરથી રક્ષણ માટે ફીનાઈલ છાટવું.❖ પશુઓને યોગ્ય આહારમાં ખનિજયુક્ત મિશ્રણ સાથે સંગ્રહિત ચારા આપો. ચારા ને સલામત સ્થળે સંગ્રહિત કરવો જોઈએ.❖ ચારા માટે ચાફ કટર વાપરો.❖ પશુઓમાં ઈતરડીના નિયંત્રણ માટે ડેલ્ટામેથ્રીન અથવા એમીટાઝ ૨ મીલી/ ૧ લીટર પાણીમાં નાખીને છાટવી.❖ દુધાળા પશુઓના આઉને ઝીંક ઓક્સાઈડ અથવા બોરીક પાવડરથી બરાબર સાફ કરવા.
--	--	--	--

JUNAGADH

Phone: 0285-2670139

Date: - 26-03-2019

Significant weather for the preceding week

Rain fall (mm)	000.0
Maximum temperature °C	40.0
Minimum temperature °C	21.7
RH % (Morning/Afternoon)	42 – 22
Wind speed (Kmph)	6.3
Cloud cover	0

(Period from 27 to 31 March 2019)

Weather forecast for Junagadh Dist. until 08:30 hrs of 31-03-2019

Parameters	Day-1 27-03-19	Day-2 28-03-19	Day-3 29-03-19	Day-4 30-03-19	Day-5 31-03-19
Rain fall (mm)	00	00	00	00	00
Maximum temperature °C	40	40	39	38	38
Minimum temperature °C	25	25	24	24	24
Cloud cover (Okta)	0	2	0	0	0
RH I % (Morning)	41	41	51	64	51
RH II % (After noon)	18	19	21	24	25
Wind speed (Km/h)	015	013	016	016	014
Wind direction(Deg)	208	297	323	316	318

Agro meteorological Advisories

General Advice	Rain fall Temperature	There is forecasting of no rainfall during next five days. Maximum and minimum temperature likely to be in range of 38 - 40°C and 24 – 25 °C,
-----------------------	--	--

	RH (%)		respectively.
	Wind Direction and Wind Speed		The Relative Humidity is likely to be in the range of 64 – 18 %.
			Direction and speed of wind is likely to SW & NW and 13 - 16 km/h, respectively.
Crop	Variety/ Pest/Insect	Stage	Agro met Advisories
			➤ After harvesting of rabi crops, take the soil samples and send to the soil testing laboratory for the soil analysis.
Summer Groundnut	Thrips	Flowering	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For control of thrips spray neem seed extract 5% and profenofos 20 ml in 10 liters of water at 10 days interval. ➤ Apply irrigation to the crop at regular interval. ➤ Interculturing and hand weeding should be carried out in groundnut.
Summer Sesame	Thrips	Vegetative growth	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For control of thrips spray neem seed extract 5% and profenofos 20 ml in 10 liters of water at 10 days interval. ➤ Apply irrigation to the crop at regular interval.
Summer green gram	Sucking pest	Vegetative growth	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Carry out weeding and inter culturing operations in timely sown green gram. ➤ Apply irrigation to the crop at critical stage. ➤ For the control of sucking pest, spray 10 ml Dimethoate OR Methyl-O-Demeton in 10 litre of water.
Summer black gram	Sucking pest	Vegetative growth	➤ Carry out weeding and inter culturing operations in timely sown summer black

			<p>gram.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Apply irrigation to the crop at critical stage. ➤ For the control of sucking pest, spray 10 ml Dimethoate OR Methyl-O-Demeton in 10 litre of water.
Garlic	-	Maturity	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Carryout harvesting of matured garlic bulbs and keep bulbs at well aerated place.
Mango	-	Fruiting	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spray 20 PPM NAA and 2 % urea solution for the control of stops fruit break and increase the fruit size. ➤ Apply irrigation at regular interval.
Vegetable crops	-	Sowing/ Flowering/ Fruiting	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For the control of leaf webber in fruit leafy vegetable, sowing of trap crop (castor and galgota) around the vegetable crop. For the heavy incidence spray 10 ml methyl O demeton (25 EC) Or 10 ml diamethoate (30 EC) in 10 liter of water. ➤ For the control of thrips and white fly, spray neem seed extract 500 ml or neem seed oil 50 or neem oil 40 ml and acetamiprid 20 % SP@ 5.0 gm / 10 lit of water at 15 days interval. ➤ For the control of thrips in chilli, spray 20 ml profenophos in 10 litres of water. ➤ For the control of fruit and shoot borer, spray neem seed extract 5 % or neem seed oil 50 ml and acetamiprid 20 % SP@ 5.0 gm / 10 lit of water at 15 days interval. ➤ Rouging of viral infested crop should be done in chilli. Infected plants should be uprooted

			<p>and buried in the soil. After rouging, spraying of 5 ml Imidacloprid per 10 litre of water is advised for control the vector, when sky remains clear.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Apply regular irrigation at 6 to 8 days to the crop at the flowering and fruiting stage. ➤ In brinjal and tomato crops constant monitoring of borers by using pheromone traps 4-6 per acre is advised, for the control of fruit borer, spray renoxipayar @ 3.0ml in 10 lit of water. ➤ In brinjal and tomato crops, for the control of fruit fly, spray acetemapid 5.0 ml in 10 lit of water. ➤ Keep vegetable crop weed free, apply irrigation regularly and send vegetable fruit to the market often grading.
Livestock	-	-	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Under present weather condition keep animals under shade or in sheds during noon hours, provide plenty of cool water mixed with minerals for drinking and shower the animals with cold water two to three times in a day. ➤ To provide adequate food and keep the animals clean shed. ➤ Spray phenyl in the animal shed to avoid flies and mosquitoes. ➤ Give stored fodder with mineral mixture. Fodder should be stored at safe place. ➤ Feed silage & hay material along with concentrate feed. ➤ Use chaff cutter for fodder. ➤ For the control of tick and other parasites,

			spray deltemethrin or aemitaz 2 ml in 1 litre of water. ➤ Udder of milking animals must be properly clean with zinc oxide or boric powder.
--	--	--	---

PORBANDAR

Phone: 0285-2670139

Date: - 26-03-2019

(Period from 27 to 31 March 2019)

Weather forecast for **Porbandar** Dist. until 08:30 hrs of 31-03-2019

Parameters	Day-1 27-03-19	Day-2 28-03-19	Day-3 29-03-19	Day-4 30-03-19	Day-5 31-03-19
Rain fall (mm)	00	00	00	00	00
Maximum temperature °C	39	39	39	39	38
Minimum temperature °C	23	23	23	22	22
Cloud cover (Okta)	0	2	0	0	0
RH I % (Morning)	49	47	67	73	62
RH II % (After noon)	23	29	30	39	37
Wind speed (Km/h)	018	012	016	015	018
Wind direction(Deg)	349	352	318	311	318

Agro meteorological Advisories

General Advice	Rain fall Temperature RH (%) Wind Direction and Wind Speed	<p>There is forecasting of no rainfall during next five days.</p> <p>Maximum and minimum temperature likely to be in range of 38 – 39 °C and 22 - 23°C, respectively.</p> <p>The Relative Humidity is likely to be in the range of 73 – 23 %.</p> <p>Direction and speed of wind is likely to be N & NW and 12 – 18 km/h, respectively.</p>
-----------------------	---	---

Crop	Variety/ Pest / Insect	Stage	Agro met Advisories
			➤ After harvesting of rabi crops, take the soil samples and send to the soil testing laboratory for the soil analysis.
Summer Groundnut	Thrips	Flowering	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For control of thrips spray neem seed extract 5% and profenofos 20 ml in 10 liters of water at 10 days interval. ➤ Apply irrigation to the crop at regular interval. ➤ Interculturing and hand weeding should be carried out in groundnut.
Summer Sesame	Thrips	Vegetative growth	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For control of thrips spray neem seed extract 5% and profenofos 20 ml in 10 liters of water at 10 days interval. ➤ Apply irrigation to the crop at regular interval.
Summer green gram	Sucking pest	Vegetative growth	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Carry out weeding and inter culturing operations in timely sown green gram. ➤ Apply irrigation to the crop at critical stage. ➤ For the control of sucking pest, spray 10 ml Dimethoate OR Methyl-O-Demeton in 10 litre of water.
Summer black gram	Sucking pest	Vegetative growth	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Carry out weeding and inter culturing operations in timely sown summer black gram. ➤ Apply irrigation to the crop at critical stage. ➤ For the control of sucking pest, spray 10 ml Dimethoate OR Methyl-O-Demeton in 10 litre of water.
Garlic	-	Maturity	➤ Carryout harvesting of matured garlic bulbs and keep bulbs at well aerated place.

Mango	-	Fruiting	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spray 20 PPM NAA and 2 % urea solution for the control of stops fruit break and increase the fruit size. ➤ Apply irrigation at regular interval.
Vegetable crops	-	Sowing/ Flowering/ Fruiting	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For the control of leaf webber in fruit leafy vegetable, sowing of trap crop (castor and galgota) around the vegetable crop. For the heavy incidence spray 10 ml methyl O demeton (25 EC) Or 10 ml diamethoate (30 EC) in 10 liter of water. ➤ For the control of thrips and white fly, spray neem seed extract 500 ml or neem seed oil 50 or neem oil 40 ml and acetamiprid 20 % SP@ 5.0 gm / 10 lit of water at 15 days interval. ➤ For the control of thrips in chilli, spray 20 ml profenophosin 10 litres of water. ➤ For the control of fruit and shoot borer, spray neem seed extract 5 % or neem seed oil 50 ml and acetamiprid 20 % SP@ 5.0 gm / 10 lit of water at 15 days interval. ➤ Rouging of viralinfested crop should be done in chilli. Infected plants should be uprooted and buried in the soil. After rouging, spraying of 5 ml Imidacloprid per 10 litre of water is advised for control the vector, when sky remains clear. ➤ Apply regular irrigation at 6 to 8 days to the crop at the flowering and fruiting stage. ➤ In brinjal and tomato crops constant monitoring of borers by using pheromone

			<p>traps 4-6 per acre is advised, for the control of fruit borer, spray reenaxipayar @ 3.0ml in 10 lit of water.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ In brinjal and tomato crops, for the control of fruit fly, spray acetemaprid 5.0 ml in 10 lit of water. ➤ Keep vegetable crop weed free, apply irrigation regularly and send vegetable fruit to the market often grading.
Livestock	-	-	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Under present weather condition keep animals under shade or in sheds during noon hours, provide plenty of cool water mixed with minerals for drinking and shower the animals with cold water two to three times in a day. ➤ To provide adequate food and keep the animals clean shed. ➤ Spray phenyl in the animal shed to avoid flies and mosquitoes. ➤ Give stored fodder with mineral mixture. Fodder should be stored at safe place. ➤ Feed silage & hay material along with concentrate feed. ➤ Use chaff cutter for fodder. ➤ For the control of tick and other parasites, spray deltemethrin or aemitaz 2 ml in 1 litre of water. ➤ Udder of milking animals must be properly clean with zinc oxide or boric powder.